

Minister Edukacji i Nauki

Przemysław Czarnek

DSW-WKS.070.2.2023.GS
Warszawa, 01 marca 2023 r.

Pan
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na wystąpienie z dnia 6 lutego 2023 r., sygn. VII.7033.2.2023.AMB, w sprawie kierowanych do Rzecznika Praw Obywatelskich pism dotyczących zasad rekrutacji na studia w roku akademickim 2023/2024, a także postulatu wypracowania takich rozwiązań prawnych, które przyczynią się do uwzględniania w procedurze rekrutacyjnej wyników egzaminu maturalnego w skali centylowej, uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Zgodnie z art. 70 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2022 r. poz. 574, z późn. zm.), dalej „ustawa PSWN”, uczelnie samodzielnie ustalają warunki, tryb oraz terminy rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji oraz sposób jej przeprowadzenia. Uczelnie określają również, jakie wyniki:

- egzaminu dojrzałości,
- egzaminu maturalnego,
- egzaminu dojrzałości lub egzaminu maturalnego i egzaminu lub egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie,
- egzaminu dojrzałości lub egzaminu maturalnego i egzaminu lub egzaminów zawodowych,

będą podstawą przyjęcia na studia pierwszego stopnia lub jednolite studia magisterskie i podają je do wiadomości publicznej nie później niż do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki, w którym ma się odbyć rekrutacja, a w przypadku utworzenia uczelni lub studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu – niezwłocznie (art. 70 ust. 3 ustawy PSWN).

Takie uregulowanie kwestii rekrutacji na studia pozwala na dostosowanie wymogów, jakie muszą spełniać kandydaci na studia, do specyfiki poszczególnych kierunków studiów. Informacje o zasadach rekrutacji na studia w danym roku akademickim uczelnie podają do wiadomości publicznej na rok przed rozpoczęciem rekrutacji. Ma to stanowić gwarancję dla kandydatów, że ustalone wcześniej reguły nie ulegną zmianom i umożliwić podjęcie przemyślanej decyzji co do wyboru uczelni oraz kierunku studiów. Przy czym należy zauważyć, że przepisy ustawy PSWN nie formułują dla uczelni obowiązku corocznej zmiany zasad rekrutacji, jeśli przyjęte w uczelni zasady - zdaniem władz uczelni - zapewniają wyłonienie odpowiednich kandydatów na studia na określonych kierunkach.

Każda uczelnia ustala, jakie wyniki zawarte na świadectwie dojrzałości będą stanowiły podstawę przyjęcia na studia na poszczególne kierunki i w jaki sposób będzie dokonywane przeliczanie ocen/punktów (udział procentowy ocen z poszczególnych przedmiotów zawartych na świadectwie dojrzałości w końcowym wyniku rekrutacyjnym). Ponadto uczelnie mogą przeprowadzać dodatkowo egzaminy wstępne wyłącznie w przypadku konieczności sprawdzenia uzdolnień artystycznych, sprawności fizycznej lub szczególnych predyspozycji do podejmowania studiów niesprawdzanych w trybie egzaminu maturalnego, a w przypadku kandydatów posiadających zagraniczny dokument mogą także

tel. (22) 52 92 623
ul. Wspólna 1/3
sekretariat.minister@mein.gov.pl
00-529 Warszawa
www.mein.gov.pl

przeprowadzić egzaminy w zakresie nieobjętym wynikami egzaminu zagranicznego lub wynikami kształcenia ujętymi na tym dokumencie (np. w zakresie znajomości języka polskiego).

Zgodnie z powyższym, warunki rekrutacji na studia rozpoczynające się w roku akademickim 2023/2024 zostały uchwalone przez senaty uczelni i podane do wiadomości publicznej przed dniem 30 czerwca 2022 r., natomiast ostateczny wybór przedmiotów zdawanych na maturze w 2023 r. nastąpił do dnia 7 lutego 2023 r. (termin złożenia deklaracji o przystąpieniu do egzaminu i wyborze przedmiotu na poziomie rozszerzonym).

Uczelnie są autonomiczne we wszystkich obszarach swojego działania na zasadach określonych w ustawie PSWN. Wraz ze wzrostem autonomii, w tym uprawnienia do określania szczegółowych zasad rekrutacji, wzrosła także odpowiedzialność uczelni za transparentne i sprawiedliwe przeprowadzenie przyjęć na studia. Uczelnie mają obowiązek ustalania takich przeliczników wyników matur, aby wszyscy kandydaci na studia mieli równe szanse w trakcie rekrutacji, a jedynym kryterium wstępu na studia była ocena wiedzy i umiejętności kandydata.

W świetle powyższego, uprzejmie informuję, że jako Minister Edukacji i Nauki nie posiadam umocowania do opracowywania i wdrażania rozwiązań prawnych określających szczegółowe zasady rekrutacji na studia. Pragnę dodać, że Minister nie jest organem biorącym udział w postępowaniu w przedmiocie przyjęcia na studia – postępowanie w sprawie przyjęcia na studia prowadzi rektor albo komisja (art. 72 ustawy PSWN), przyjęcie na studia następuje w drodze wpisu na listę studentów, a odmowa przyjęcia na studia następuje w drodze decyzji administracyjnej (od której przysługuje odwołanie/wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, a w ostateczności skarga do sądu administracyjnego). Wyniki postępowania w sprawie przyjęcia na studia są jawne.

Dodatkowo informuję, że Ministerstwo Edukacji i Nauki dotychczas nie otrzymało skarg tegorocznych maturzystów w zakresie ustalonych przez uczelnie warunków rekrutacji na studia rozpoczynające się w roku akademickim 2023/2024.

Odnosząc się natomiast do kwestii uwzględniania w procedurze rekrutacyjnej wyników egzaminu maturalnego w skali centylowej, uprzejmie wyjaśniam, że obowiązujące przepisy nie zawierają regulacji, które odnosiłyby się w sposób szczegółowy do kwestii dotyczących wyników egzaminu maturalnego, jakie uczelnie uwzględniają w procesie rekrutacji na studia. Oznacza to, że uczelnie samodzielnie – na mocy ww. przepisów ustawy PSWN decydują, jakie wyniki będą uprawniały do podjęcia studiów na danym kierunku, tzn. z jakich przedmiotów oraz w jaki sposób wyrażone, czy tylko w procentach, czy także przełożone na siatkę centylową.

Wyjaśnienia przy tym wymaga, że skala centylowa jest wskazywana na świadectwie dojrzałości od 2015 r. Wynik z danego przedmiotu maturalnego w części pisemnej jest przedstawiany w dwóch formach: jako procent uzyskanych punktów oraz jako pozycja na skali centylowej, wskazująca jaki odsetek zdających uzyskał taki sam lub niższy wynik od posiadacza świadectwa dojrzałości. Podanie wyniku na siatce centylowej ma bowiem na celu zobrazowanie indywidualnego wyniku maturzysty z konkretnego przedmiotu na tle wyników innych maturzystów zdających egzamin w tym samym roku; nie jest zatem dodatkowym wynikiem, a dodatkową formą przedstawienia wyniku uzyskanego przez zdającego w postaci jego pozycji na skali centylowej. Warto dodać, że wyniki uzyskane z egzaminów z przedmiotów nauczanych w języku obcym, będącym drugim językiem nauczania, do których mogą przystąpić wyłącznie absolwenci szkół lub oddziałów dwujęzycznych są podawane wyłącznie w procentach (art. 44zkk ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, Dz. U. z 2022 r. poz. 2230).

Na uwagę zasługuje również, że kwestia skali centylowej była przedmiotem postępowań sądowoadministracyjnych. Zarówno Wojewódzki Sąd Administracyjny w Olsztynie (wyrok

z dnia 22 grudnia 2016 r., II SA/OI 1317/16), jak i Wojewódzki Sąd Administracyjny w Krakowie (wyrok z dnia 28 lutego 2017 r., III SA/Kr 1654/16), wskazały, że skala centylowa porównuje jedynie poziom osób zdających maturę w danym roku - i tak jak różny może być poziom trudności zagadnień maturalnych w poszczególnych latach, tak samo różny może być poziom wiedzy osób zdających maturę w danym roku. Tym samym skala centylowa nie może stanowić płaszczyzny porównawczej dla ustalenia poziomu wiedzy maturzystów z poszczególnych lat. Żaden przepis prawa z zakresu szkolnictwa wyższego, jak i oświaty, nie nakazuje uwzględniania skali centylowej w procesie rekrutacji na studia. Oba sądy orzekły, że nie stanowiło naruszenia prawa przez władze uczelni przyjęcie na rok akademicki 2016/2017 takich zasad rekrutacji, w których jako podstawę przyjęto skalę procentową w procedurze kwalifikacyjnej.

Z sygnałów docierających do MEiN wynika, że niektóre uczelnie publiczne rozważają możliwość wprowadzenia zmian w zasadach przyjęć na studia w takim zakresie, aby uwzględniły one również skalę centylową, z tym że zakładają że ewentualne zmiany będą mogły dotyczyć zasad rekrutacji na studia rozpoczynające się w roku akademickim 2024/2025 (zasady będą ogłoszone do 30 czerwca 2023 r.), natomiast w tegorocznym naborze uczelnie będą szczegółowo analizować wyniki matur i na bieżąco ustalać minimalny limit punktów niezbędny do przyjęcia w odniesieniu do liczby kandydatów na dany kierunek studiów.

Przekazując powyższe wyjaśnienia, pragnę raz jeszcze podkreślić, że w ramach konstytucyjnie przyznanej uczelniom autonomii, ich władze mogą ustalać zasady naboru przyszłych studentów pod warunkiem poszanowania litery prawa i braku dyskryminacji/uprzywilejowania określonej grupy osób starających się o przyjęcie na studia.

Z wyrazami szacunku

Przemysław Czarnek
Minister
/ - podpisano cyfrowo/

Do wiadomości:

- Pan Adam Niedzielski
Minister Zdrowia,
- Pan prof. dr hab. inż. Arkadiusz Mężyk
Przewodniczący Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich.